



INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY



AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

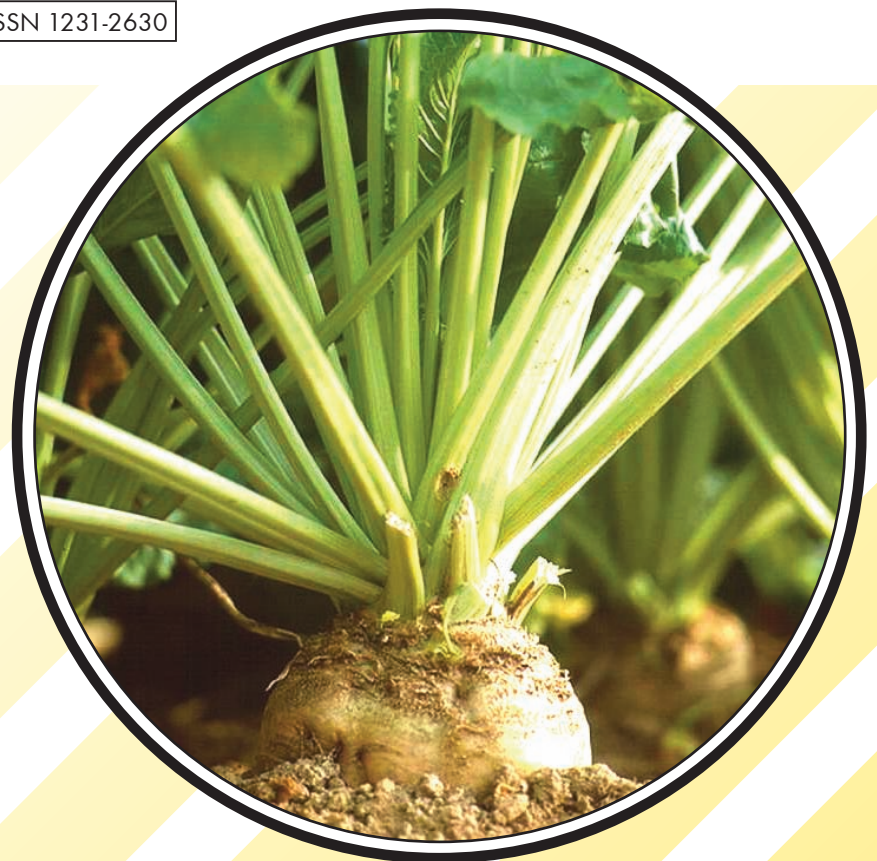
MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
39

RYNEK CUKRU

stan i perspektywy

ISSN 1231-2630



ANALIZY
RYNKOWE

CZERWIEC 2012

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Sytuacja na rynku światowym – *K. Hryszko*
- III. Produkcja buraków cukrowych – *P. Szajner*
- IV. Stan przemysłu cukrowniczego – *P. Szajner*
- V. Popyt i ceny detaliczne – *K. Hryszko*
- VI. Handel zagraniczny – *P. Szajner*
- VII. Interwencja na rynku cukru – *M. Mieczkowski*
- VIII. Inne środki słodzące – *P. Szajner*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

dr inż. Piotr Szajner
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (22) 505-47-19

mgr inż. Krzysztof Hryszko
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (22) 505-47-18

mgr inż. Martyn Mieczkowski
• ARR • Warszawa
Tel.: (22) 661-70-17

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 12.06.2012 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Marzena Trajer, Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2013 r.

W sezonie 2011/2012 produkcja cukru białego w Polsce wyniosła 1859 tys. t i była o 27% większa niż w sezonie poprzednim oraz o 453 tys. t od kwoty produkcyjnej. Głównym powodem wzrostu produkcji były bardzo korzystne warunki pogodowe w okresie wegetacji buraków cukrowych i kampanii cukrowniczej, które przyczyniły się do wzrostu plonów i poprawy jakości surowca. Istotną rolę odegrały także pozytywne efekty restrukturyzacji i modernizacji podmiotów sektora. Gospodarstwa rolne i przemysł cukrowniczy osiągnęły duży postęp technologiczny, który przyczynił się do poprawy efektywności uprawy i przetwórstwa buraków cukrowych.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła ok. 190 tys. ha i była taka sama jak przed rokiem. Niewielkie zmiany areалу powierzchni są wynikiem systemu regulacji rynku w UE, którego podstawę stanowią kwoty produkcyjne. Średni plon korzeni osiągnął rekordowy poziom 611 dt/ha, a zbiory wzrosły o 16,5% do 11,6 mln t. Technologiczny plon cukru, który uwzględnia wielkość plonów oraz ich jakość, wyniósł 9,6 t/ha i był o 31,5% wyższy niż w sezonie 2010/2011. Wydajność cukru z przerobionych buraków cukrowych wzrosła do 16,21%, wobec 14,29% w sezonie poprzednim.

Postępuje proces koncentracji uprawy buraków cukrowych. Liczba plantatorów w sezonie 2011/2012 zmniejszyła się do ok. 36 tys., a powierzchnia średniej plantacji wzrosła do 5,29 ha. Baza surowcowa polskiego

przemysłu cukrowniczego charakteryzuje się nadal rozdrobnioną strukturą w porównaniu z głównymi konkurentami z UE-15. W Niemczech i Francji powierzchnia średniej plantacji jest nadal dwukrotnie większa. W 2011 r. nie nastąpiły zmiany w strukturze krajowego przemysłu cukrowniczego. Buraki cukrowe były przetwarzane w 18 cukrowniach, które funkcjonują w strukturach czterech koncernów cukrowniczych. Nowym zjawiskiem w przemyśle cukrowniczym jest rafinacja cukru surowego z trzcinny cukrowej.

Średnia cena skupu buraków cukrowych wzrosła w 2011 r. o 26,5% do 144 zł/t i przyczyniła się do poprawy dochodowości produkcji. Wzrost cen znacznie przewyższał wskaźnik inflacji, ale był mniejszy od wzrostu cen skupu zbóż i rzepaku. Czynniki decydującymi o tak dużej dynamice cen były: korzystny kurs euro przyjęty do przeliczenia minimalnej ceny skupu na walutę krajową, wysoka jakość surowca oraz dobra koniunktura na krajowym i światowym rynku cukru. Ceny cukru na rynku światowym utrzymują się na wysokim poziomie ok. 600 USD/t. Ceny zbytu w kraju także były wysokie i warunkowały wysoką rentowność przemysłu cukrowniczego (19,4%). Bardzo dobra sytuacja finansowa cukrownictwa utrzymuje się od 2009 r. i powoduje, że przemysł cukrowniczy mógł kontraktować surowiec po wyższych cenach.

Zużycie cukru w Polsce wykazuje lekką tendencję spadkową przy wyraźnych zmianach w strukturze spożycia.

W 2011 r. krajowa konsumpcja cukru wyniosła ok. 1540 tys. t i była o 2% mniejsza niż rok wcześniej. Systematycznie maleje bezpośrednie spożycie cukru w gospodarstwach domowych (ok. 600 tys. t), które w 2011 r. spadło do bardzo niskiego poziomu ok. 14,16 kg/osobę. Powodem spadku spożycia były zarówno wysokie ceny detaliczne oraz postępujące zmiany modelu konsumpcji. Równocześnie wzrasta konsumpcja i eksport artykułów spożywczych zawierających cukier, które kreują wzrost popytu ze strony przemysłu spożywczego do 880 tys. t.

W 2011 r. ceny cukru na rynku krajowym były wysokie, gdyż w handlu detalicznym ich wzrost wyniósł 48%, a w zbycie 37-53%. Wysokie ceny utrzymały się także w pierwszych miesiącach 2012 r., mimo dużej produkcji w kampanii 2011/2012. Głównym czynnikiem stymulującym wzrost cen jest przede wszystkim dobra koniunktura na rynkach zewnętrznych, której odzwierciedleniem są wysokie ceny światowe.

W 2011 r. wystąpiło niewielkie ujemne saldo w handlu zagranicznym cukrem. W pierwszym półroczu w wyniku małej produkcji w sezonie 2010/2011 eksport był niewielki, a import odgrywał dużą rolę w zaopatrzeniu rynku. Sytuacja uległa diametralnej zmianie w drugiej połowie roku, kiedy pod wpływem dużej produkcji w kampanii 2011/2012 znacząco wzrósł eksport przy równoczesnym dużym spadku importu.

Tabela 1

Bilans cukru (tys. t)

Wyszczególnienie	2009/2010	2010/2011	2011/2012 ^{b)}	2012/2013 ^{c)}
Zapasy początkowe	5	2	26	135
Produkcja	1 646	1 465	1 859	1 600
Import	201	346 ^{a)}	200	200
Zużycie krajowe	1 600	1 570	1 550	1 540
Eksport	250	217 ^{a)}	400	250
Zapasy końcowe	2	26	135	145

^{a)} Dane wstępne.

^{b)} Szacunek IERiGŻ-PIB.

^{c)} Prognoza IERiGŻ-PIB.

Źródło: Dane GUS, ARR, CAAC, obliczenia IERiGŻ-PIB.

W sezonie 2012/2013 powierzchnia uprawy buraków cukrowych w Polsce nie zmieniła się i wynosi ok. 190 tys. ha. W warunkach średnich plonów na poziomie 540-580 dt/ha zbiory korzeni wyniosą ok. 10,3-11,4 mln t, co umożliwi produkcję cukru 1550-1700 tys. t. Produkcja będzie o 140-300 tys. t większa od kwoty produkcyjnej, a także większa od popytu na rynku wewnętrznym.

W rezultacie konieczny będzie eksport nadwyżek produkcyjnych i równoczesny import w celu zaspokojenia popytu na rynku wewnętrznym. W 2012 r. w handlu zagranicznym wystąpi dodatnie saldo na poziomie 200 tys. t. Nadwyżki podaży na rynku wewnętrznym w warunkach niewielkiego spadku cen światowych mogą przyczynić się do spadku cen cukru na rynku krajowym.

Agencja Rynku Rolnego na rynku cukru stosuje następujące instrumenty WPR: administrowanie obrotów handlu zagranicznego, nadzór rafinacji importowanego cukru surowego, monitoring produkcji cukru, pobieranie opłat cukrowych, kontrola przetwarzania cukru przemysłowego, działania związane z realizacją Krajowego Programu Restrukturyzacji.

SUMMARY

In the 2011/2012 season, the production of white sugar in Poland amounted to 1859 thous. tonnes and was 27% higher than in the previous season and 453 thous. tonnes higher from the production quota. The main reason for this production increase were very favourable weather conditions in the sugar beet vegetation period and the sugar production campaign, which contributed to the increase in yield and an improvement in the quality of the material. An important role was also played by the positive effects of restructuring and modernisation of the sector's entities. The technological progress in agricultural holdings and in the sugar industry was considerable, which contributed to an improvement in the effectiveness of sugar beet cultivation and processing.

The area of beet root crops amounted to approx. 190 thous. ha and was the same as in the previous year. Minor changes in the crop area result from the system of market regulation in the EU, which is based on production quotas. The average root yield reached a record level of 611 dt/ha, and crops

increased by 16.5% to 11.6 million t. The technological sugar yield, which takes into consideration the amount and quality of the yield, amounted to 9.6 t/ha and was 31.5% higher than in the 2010/2011 season. **The sugar productivity** from the processed sugar beets amounted to 16.21% against 14.29% in the previous season.

The process of concentration of beet root crops is progressing. The number of planters in the 2011/2012 season decreased to approximately 36 thous., and the area of the average plantation recorded an increase to 5.29 ha. The material resources of the Polish sugar industry is characterised with the still scattered structure in comparison to its main competitors from EU-15. In Germany and France the area of the average plantation is still twice as large. In 2011 no changes occurred in the structure of the domestic sugar industry. Sugar beets were processed in 18 sugar plants, which operate within four sugar production concerns. A new phenomenon in the sugar industry is refining raw sugar from sugarcane.

In 2011 the average procurement price of sugar beets increased by 26.5% to PLN 144/t and contributed to an improvement in the production profitability. The price increase was considerably higher than the inflation index, but was lower from the procurement prices of cereals and rape. The factors determining such a large price dynamics were the favourable euro exchange rate used for the conversion of the minimum procurement price into the Polish currency, the high quality of the material and positive economic situation on the domestic and global sugar markets. The prices of sugar on the global market are still at a high level, i.e. approximately USD 600/t. The domestic sales prices were also high and contributed to the high profitability of the sugar industry (19.4%). A very favourable financial situation of the sugar industry has maintained since 2009 and has made it possible for the industry to conclude contracts for the supply of this material at higher prices.

Sugar consumption in Poland shows a slight downward tendency, with substantial changes in the con-

Table 1
Sugar balance (thousands of tonnes)

Specification	2009/2010	2010/2011	2011/2012 ^{b)}	2012/2013 ^{c)}
Initial stock	5	2	26	135
Production	1 646	1 465	1 859	1 600
Imports	201	346 ^{a)}	200	200
National consumption	1 600	1 570	1 550	1 540
Exports	250	217 ^{a)}	400	250
Final stock	2	26	135	145

^{a)} Provisional data.

^{b)} The estimate by the IAFE-NRI (the Institute of Agricultural and Food Economics- National Research Institute).

^{c)} The forecast by the IAFE-NRI (the Institute of Agricultural and Food Economics- National Research Institute).

Source: Data from GUS (the Central Statistical Office), ARR (the Agricultural Market Agency), CAAC (the Analytical Centre of Customs Administration) and IAFE-NRI calculations.

sumption structure. In 2011 the domestic sugar consumption amounted to approximately 1540 thous. tonnes and was 2% lower than in the previous year. The direct sugar consumption in households is systematically declining (approx. 600 thous. tonnes); in 2011 it dropped to a very low level of approximately 14.16 kg per capita. The drop in consumption was caused both by high retail prices and the progressing changes of the consumption model. **Simultaneously, the consumption** and exports of food products containing sugar is increasing, generating a growth in demand by the food industry reaching 880 thous. tonnes.

In 2011 sugar prices on the domestic market were high because in retail trade their growth amounted to 48%, and in the sales – 37-53%. The high prices maintained also in the first months of 2012, despite the high level of production in the 2011/2012 campaign. **The main factor** stimulating the increase in prices

was the positive economic situation on external markets, reflected in the high global prices.

In 2011, the balance of the foreign trade in sugar was slightly negative. In the first half of the year, as a result of a low level of production in the 2010/2011 season, the exports were low, and the imports played a crucial role in the market supply. **The situation** changed completely in the second part of the year, when under the influence of a high level of production in the 2011/2012 campaign, the exports rose significantly, while in the imports a substantial decline was recorded.

In the 2012/2013 season the crop area of sugar beets in Poland did not change and amounts to approximately 190 thous. ha. In the conditions of average yield amounting to 540-580 dt/ha, root crops will amount to approximately 10.3-11.4 million tonnes, which will make it possible to produce 1550-1700 thous. tonnes. **The produc-**

tion will be by 140-300 thous. tonnes higher than the production quota, and higher than the demand on the domestic market. **As a result, it will be necessary** to export production surpluses, with simultaneous imports in order to meet the domestic market demand. In 2012 the foreign trade will record a positive balance amounting to 200 thous. tonnes. The supply surpluses on the domestic markets in the conditions of a slight drop in global prices may contribute to a decline in the prices of sugar on the domestic market.

The Agricultural Market Agency employs the following CAP instruments on the sugar market: **admin-**istering foreign trade transactions, supervising the refining of imported raw sugar, monitoring the sugar production, collecting payments associated with sugar, controlling the processing of industrial sugar, measures connected with the implementation of the National Restructuring Programme.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek owoców i warzyw (40) • czerwiec 2012,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (36) • wrzesień 2012,
3. Rynek mleka (43) • wrzesień 2012,
4. Rynek pasz (32) • wrzesień 2012,
5. Rynek ziemniaka (39) • październik 2012,
6. Rynek zbóż (43) • październik 2012,
7. Rynek mięsa (43) • październik 2012,
8. Rynek rzepaku (42) • październik 2012,
9. Rynek ryb (18) • listopad 2012,
10. Rynek drobiu (42) • listopad 2012,
11. Rynek owoców i warzyw (41) • listopad 2012,
12. Popyt na żywność (14) • marzec 2013,
13. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (40) • marzec 2013,
14. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (37) • marzec 2013.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (1 zeszyt) w 2012 roku wynosi 21 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: (22) 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>